

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Deák Ferenc uccsa 2. Telefon: 13-35. - Kiadóhivatal, kölcsönkönyvtár és jegyiroda: Aradi uccsa 8. Telefon: 306. - Nyomda: Löw Lipót uccsa 19. Telefon: 16-34. « » « » « »

CSÜTÖRTÖK 1927 JUNIUS 2

MAKÓ: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Uri uccsa 6. Telefon: 151. szám. « » « » « »
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség és kiadóhivatal: Andrassy uccsa 25. Telefon: 49. szám. « » « » « » « »

III. ÉVFOLYAM, 126. SZÁM

Előfizetési ára havonta 3-20, vidéken és a fővárosban 3-60, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér.

Leszámolás.

Az angol—orsz ellenségeskedés első fejezete azzal telik el, hogy az angol militarizmus közgazdasági elkészítik az angol birodalomnak, mint nyilvános számadásra kötelezett vállalatnak Oroszországgal való kereskedelmi forgalmát feltüntető mérlegét.

Ez a külkereskedelmi mérleg valóban meglepő eredményeket tár fel s meglepő őszinteséggel vetkőzteti meztelenre a politika jelszavait. Számdrednautok keringenek a képelet tengerén s a fantázia Eifel-tornyait meghaladják a számoszlopok magasságai. Az Arcos-ügynökség tízmillió fontot kapott felvásárlásra az angol piacokon, — hangzik az egyik oldalról a munkanélküliséggel lázított aggodalom. A másik oldalról azonban adatoknak és számoknak pergőtüzével árasztják el a tízmillió fontból kisarjadozó reménységeket. A kínai piacon ez év elejétől kezdve az angolok ötvenmillió fontra becsülik veszteségeiket s ezt a veszteséget a szovjet politika számlájára írják. Az utolsó három évben Anglia Oroszországba tízenötmilliót valamivel meghaladó font értékű iparcikket szállított, míg ugyanezen idő alatt Oroszországból hetvenmillió font értékű nyersanyagot hozott ki. E mellett a passzív tétel mellett természetesen csak eltörpülten szerénykedhetik a tízmillió oroszországi átutalás.

Még a világháboruban a megüzent háborukhoz nacionalista jelszavakkal fűtötték fel a tömegek lelkesedését. A megbántott nemzeti önérték követelt elégtételt a vezércikknek hasábjain, hadikölcsönök propagandairataiban, hadvezérek és politikusok vérrrel töltött bilikomaikat uszító szavak kíséretében koccintották össze. Ma már nem frázisok puffannak s nem szavak rakétái röpülnek fel. A *bilánc* beszél ultimátumokban és külügyminiszeri expozékban. Ceruzák szorgalmasan szaladgálnak a papíron, számadatok hadseregeit csoportosítják át, mérlegek negyvenkettősei szólalnak meg s várható veszteségek gázbombái törnek meg az ellenállást.

Vége van a háboru romantikus korának. A háboru a nemzetgazdálkodás egyik üzleti módszere, Kinába, Indiába s talán majd Oroszországba is nem üzleti levelek, nem árjegyzékek, hanem katonák viszik majd be az árut. Mindez természetesen mehet a kultúra védelmében is: akik tőlünk vásárolnak, azok kulturáé, akik a konkurrenstől, azok a kultúra pacifikálására váró ellenségei. Ez az érv természetesen nem itthon robban, ez az érv olyan export cikk, mint az üveggyőlyő s a nyakék, amikkel magasabb kulturánk elárasztja a gyarmatok sötétségben tartott népet. A fény a szabadság, a sötétség a kizsákmányolás tolvajköpönyege: Európa hatalmai nem lehetnek szentimentálisak.

Az angol—orsz szakítás igazi okai így tárulnak fel Anglia külkereskedelmi mérlege adataiból. Ami ezeken kívül indokul és hivatkozásul szerepel, az mind csak ürügy. Mit bánta volna Anglia az Arcos-t az állítólag ellopott aktákat, ha Oroszország annyit szállított volna Angliából, mint amennyit szállított Angliába? Az orosz gabonát Anglia pótolni tudja Kanadából, a hiányzó bőrt sokszorosan be tudja szerezni a rotterdami piacon, Nyugat-Afrika fája nem drágább, mint Oroszorszáé, — immár elveszett annak reménye, amit a kereskedelmi viszony helyreállításához fűztek, hogy a cári Oroszország elvesztett tartozásai majd megtérülnek a szovjettel kötött üzletben. Anglia exportált áruinak *egyetlen százalékát sem* tudta Oroszországba kivinni, ez *nem* bolt az angol kapitalizmusnak, melyet az elvesztett pénz utáni loholás szatocsöszítőne nem sarkal. Az üzlet rossznak bizonyult s a rossz üzletet szentimentalizmus nélkül kell likvidálni.

Ezt a likvidálást végzi el a diplomácia. Frázis nélkül, majdnem hazugság nélkül. Mindenesetre jelszavak nélkül, mert a tőke nacionalizmusa az érzelmi politika pókhálóból szőtt köpönyegét is lerázta magáról. Ezt az ellenségeskedést a *mérlegek demarsa* vezeti be, főkönyvelők a vezérkari tisztek s nagyiparosok a hadsereg mozdulatait, sőt: a háborus célt megszabó hadvezérek.

A kalkuláció csak egy vonatkozásban nem teljes még. Azt már tudják, hogy a két or-

szág üzleti összeköttetése Angliára nézve mennyi hátránnyal jár, de nincs az a kalkulációs fenomen, aki meg tudná mondani, hogy az a világbonyodalom, ami felé zuhanunk, milyen és mennyi kárt fog okozni a veszteségeit joggal megelőző brit birodalomnak. A játék kísértetiesen hazárd, a lét mindannyiunk maradék nyugalma, töredék életjáva, a nagy összeomlásokból kimentett békéje. A lét ez, de senki sem tudja, hogy milyen keveset nyerhet s hogy mindent veszíthet.

Royalista puccsot várnak Athénben.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

Athénből jelentik: A politikai helyzet teljes felborulással fenyeget és Athénben már számolni a *küszöbön álló royalista-puccs* lehetőségével. A hadügyminisztérium őrségét leváltották és helyébe megbízható kato-

naságot állítottak. A középületek őrszolgálatának ellátását a köztársasági gárda vette át. A minisztertanács Konduriotisz elnököt vidéki kastélyából táviratilag Athénbe hívta, ahova ma a késő délutáni órákban repülőgépen meg is érkezett.

Pénteken utazik el Londonból az orosz nagykövet.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

Londonból jelentik: A Daily Herold jelenti, hogy a szovjet nagykövetség tagjainak több-

sége holnap este utazik el Londonból. Az ügyvivő pénteken utazik utánuk.

„Éljen Olaszország! — vesszen a fascizmus!”

Viharos jelenetek Mussolini körül a belga parlamentben.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

Brüsszelből jelentik: A belga kamarában ma szokatlanul heves külpolitikai vita fejlődött ki, amely bővelkedett izgalmas jelenetekben. A katolikus párt egyik képviselője ugyanis meginterpellálta Vandervelde külügyminisztert és azt vetette szemére, hogy Olaszországgal szemben folytatott politikája nem korrekt.

Vandervelde azonnal válaszolt és kijelentette, hogy Olaszországgal szemben mindenkor a nemzetközi jogszokások által diktált udvariassággal járt el. Legfeljebb azt vethetik ellenfelei szemére, hogy védelmébe vette az Olaszországból kiutasított emigránsokat, meghallgatta jajkiáltásukat és nem nyomta el

politikai véleménynyilvánításukat.

Japur miniszterelnök is felszólalt és azonosította magát Vandervelde kijelentéseivel. Utána Brumfaut szocialista képviselő beszélt és beszédét azzal fejezte be, hogy a belga és olasz proletáriátus egyhanguan kiáltja oda a világ közvéleményének:

Éljen Olaszország, vesszen a fascizmus, vesszen Mussolini!

A kamara elnökének arra a felszólítására, hogy vonja vissza az olasz kormányt gyalázó kijelentéseit, Brumfaut így válaszolt: *Vesszen Mussolini a gyilkos!* A kamara elnöke erre erre óriási zajban rendreutasította a képviselőt.

„Ha nem kell ellenzék, miért van parlament, miért van felsőház?”

Ismét „Tótágas“-nap volt a parlamentben.

Budapest, június 1. A nemzetgyűlés mai ülésén Csizmadia András volt az appropriációs javaslat első szónoka:

— A kisgazdák nem kaptak hitelt, csak a nagygazdák jutottak hitelhez.

Ezután a Tótágásról beszél részletesen. Visszatartja a kisgazdákat ért támadásokat. A szegedi ünnepség — mondja — szép volt, de furesán végződött. Egy Mészöly Tótágas darabot írt ... (Derűltség.)

Kuna P. András: Nem fért a bőribe ...

Csizmadia András: Meghajtom az elismerés zászlaját a tudás előtt, de hát ez a Mészöly tanár miért most adta elő a Tótágast? Őt esztendeig nem mert kibujni a darabban. Mészöly tanár nem a saját szándékából adta ki a könyvet. Szegyenletes, hogy a legmagyarabb vidéken, a legmagyarabb alföldi városban adtak elő egy parasztgyalázó szindarabot.

— Az egyetemek előtt meghajtom a zászlót, de ez a Tótágas című Mészöly, ez kivétel. (Derűltség.) Ha ilyen emberekre bizzuk a magyar ifjúságot, mi lesz velünk? Ne bánják a parasztot, akinek keserves garasából kapja a fizetését a Mészöly tanár ur. (Ugy van, ugy van! a szélső jobboldalon.) Azt ízenem Mészölynek — mondja tovább Csizmadia András —, hogy a falusi magyarság véleménye szerint a tanár urban nagyon kevés magyar vér pezseg.

Kun Béla a következő szónok, aki hosszasan foglalkozik azokkal a bonyodalmakkal, amelyek Mészöly darabja körül keletkeztek. Mészöly Gedeon darabja a kisgazdatársadalom ellen intézett előadásos merénylet, amely ellen igen helyesen tiltakozott Csizmadia András, nem ment azonban el a konzekvenciák levonásának végső határáig. Mészöly professzor ur először azt mondta, hogy darabja *szépirodalmi mű* és így politikusoknak ahhoz semmi közük, egy későbbi nyilatkozatában pedig már *bocsánatot* kér. En ezt a darabot úgy veszem, mint egy *tervszerűen megcsinált és előkészített rohamot*, amely az ugynevezett kisgazdatársadalom ellen indul meg, annak ország-világ előtt való kompromittálása céljából.

— Ebben a darabban szó van a kistermelőkről, azok vezéréről, szó van kiviteli engedélyekről, magyar parasztruhába öltözött handabandázó tömegről. Ezek a kistermelők. A vezér, akiből képviselő lett, először a falu nevét függeszti a maga neve elé, később pedig már a saját nevét elhagyja és csak a falu nevét tartja meg. *Hát ki lehet ez más, mint nagyatádi Szabó István.*

Mándy Samu: Talán sokorópátkai? (Viharos derűltség.)

Kun Béla: Akár Nagyatádi, akár Sokorópátkai, egyformán sértés a magyar kisgazdasztállyal szemben. De szó van a darabban *egy titkárról* is, aki kiviteli engedélyekkel üzérkedik, szó van